

■ Beste vrienden

De afgelopen weken waren best heftig. Het plotseling overlijden van onze penningmeester Pieter Jacobs was een grote slag voor ons bestuur. We waren allemaal even uit het lood. Als je jarenlang met iemand intensief samenwerkt dan voelt het alsof een familielid is overleden. Daarnaast was Pieter een geweldige penningmeester en hij was met drie hele grote projecten bezig waar een goede financiële boekhouding onmisbaar voor is. Dat zijn we nu aan het oplossen. Wij zullen Pieter heel erg missen, als mens en als penningmeester. Verder in deze nieuwsbrief denken we terug aan Pieter.

Verder reikten wij de Boerderij Ere Pluim 2025 aan Hoeve Groot Duijfhuis in Liempde. De Boerderij Ere Pluim wordt eens in de twee jaar uitgereikt aan uitzonderlijke historische boerderijen die met respect en liefde zijn gerestaureerd, een nieuwe functie kregen en onderhouden worden. De Boerderij Ere Pluim is een initiatief van de Brabantse Boerderij en Brabants Heem. Een verslag van deze uitreiking vindt u

verderop in deze nieuwsbrief.

Verder kijken we terug aan een fantastisch leerzame en gezellig Vriendendag.

Wij hopen dat u van deze nieuwsbrief zult genieten.

Otte Strouken
Voorzitter

■ Boerderij Ere Pluim 2025 voor Hoeve het Groot Duijfhuis in Liempde

Hoeve het Groot Duijfhuis in Liempde heeft op 29 juni de Boerderij Ere Pluim 2025 ontvangen. Deze Ere Pluim wordt eens in de twee jaar uitgereikt aan boerderijen en boerderijcomplexen die uitzonderlijk goed de tijd hebben overleefd en die met zorg vandaag de dag bewoond en gebruikt worden. De Boerderij Erepluim is een initiatief van de Stichting de Brabantse Boerderij en Brabants Heem.

Kartuizers

Het boerderijcomplex in Liempde, tegenwoordig genoemd het Groot Duijfhuis, heeft een rijke bouw- en bewonersgeschiedenis en werd reeds in de 14e eeuw in de archieven beschreven. Gelegen direct aan

de Dommel, is het een compleet en bijzonder ensemble van een boerderij met een stenen herenkamer, Vlaamse schuur, duiventoren en erf. De belangrijkste eigenaar was de kloostergemeenschap van de Kartuziers, zij bouwden de drie bouwdelen in ongeveer de vorm zoals die nu nog aanwezig is. Dat zijn de stenen kamer uit 1523 en de hier tegenaan gelegen boerderij uit 1556 als vervanger van een oudere voorganger, en de Vlaamse schuur uit 1525. Deze Vlaamse schuur is daarmee de oudst bekende in Nederland is. Op het erf werd in 1661 een duiventoren gebouwd.

Nadien hebben er nog talloze wijzigingen, verbouwingen en vernieuwingen plaatsgevonden. De herenkamer is in het verleden ontdaan van zijn topgevels en de gevels hebben bouwsporen uit verschillende fases. Ook de boerderij heeft sinds de bouw talloze veranderingen ondergaan, het complete uiterlijk is veranderd. Tevens is het houtskelet gedemonteerd en weer opgebouwd. Opmerkelijk is dat de Vlaamse schuur sinds de bouw nauwelijks gewijzigd of gedemonteerd is. Alle telmerken zitten nog precies op de plaats waar zij horen.

Brabants Landschap

Brabants Landschap is sinds 2000 eigenaar van het ensemble van het Groot Duijfhuis. In de jaren '80 van de vorige eeuw is de hoeve grondig gerestaureerd. De gebouwen worden tegenwoordig goed onderhouden en ook de omgeving staat in de belangstelling. Het achterhuis van de boerderij is in gebruik genomen als bezoekers- en informatiecentrum. De voor dit doel benodigde onderdelen zijn op subtiële wijze reversibel in de boerderij geplaatst. Een aantal jaren geleden is het erf opnieuw ingericht om dit beter aan te laten sluiten bij het historische karakter van het ensemble. Hierbij is ook een vervallen kippenhok op het erf gerestaureerd. Rond de bolle akkers bij de boerderij zijn vlechthekken aangelegd en op de akkers wordt jaarlijks graan verbouwd. Het stroomgebied rond de Dommel is op natuurlijke wijze ingericht.

Daarom verdient de hoeve het Groot Duijfhuis de Boerderij Ere Pluim 2025. Voorzitter Otte Strouken reikte de Ere Pluim op een warme dag uit aan Arjan Simons, hoofd erfgoed van het Brabants Landschap.

Foto's Otte Strouken en Leo Koenraads

■ Leader Het Groene Woud

Al op de Vriendendag 2024 hebben wij u verteld over het aanstaande Leaderproject Het Groene Woud, waar de Brabantse Boerderij zich als penvoerder aan verbonden heeft. Sindsdien is er veel werk verzet. Het gaat om drie grote projecten met daarin een aantal deelprojecten, zoals de herbouw van een Brabantse Dwarsdeelschuur met erfverbeteringen, de versterking van het historische cultuurlandschap in Lennisheuvel, de projecten 'erfgoed en projectontwikkeling' en 'ken het erfgoed' en een publicatie over landgoed Baest in Oirschot dat in het najaar 750 jaar bestaat. Op 9 november kunt u dit landgoed bezoeken op de publieksdag.

Het gaat hier om een Europese subsidie waarbij de provincie Noord-Brabant nauw is betrokken en de Lokale Adviesgroep Het Groene Woud sturend is. We zijn al ver gekomen en op dit moment worden de laatste punten op de 'i' gezet om te komen tot definitieve besluitvorming door de provincie. Wil van Pinxteren en ondergetekende zijn, als u vragen heeft, aanspreekbaar over dit onderwerp.

Leo Koenraads

■ Kempisch heideschaap

Eeuwenlang heeft het Kempens schaap met duizenden de Kempense heide bevolkt. Dit schaap werd al rond 1800 als een apart ras besproken. Voor de komst van de kunstmest zorgden de Kempische heideschappen voor de mest die de akkers vruchtbaar moest maken. Met de komst van de kunstmest, het herbebossen van de heide en het in cultuur brengen van de arme Kempense heidegronden werd het Kempens heideschaap overbodig en leek het gedoemd om uit te sterven. Gelukkig hebben enkele enthousiastelingen uit de Nederlandse Kempen dit dier van de verdwijning weten redden.

Het Kempens schaap is een middelgroot schaap dat de indruk geeft om hoog op de poten te staan. Het dier is egaal wit of zeer lichtbruin. De kop is lang, smal en net als de poten geheel wit van kleur. Door de inbreng van Merino bloed in het begin van de 19de eeuw, bezit dit schaap een betere wol dan andere heideschappenrassen. Het vlees is van hele goede kwaliteit.

Informatie: Steunpunt Levend Erfgoed (www.sle.be)

■ In memoriam Pieter Jacobs

Kort na 31 mei vernamen wij dat onze penningmeester Pieter Jacobs was overleden. Dat heftig bericht kwam zwaar bij ons bestuur binnen.

Pieter was een rots, een fundament onder de Brabantse Boerderij. Hij was vanaf het begin van de oprichting van de Brabantse Boerderij bestuurder. Als professioneel financieel expert heeft Pieter al onze grootschalige projecten mogelijk gemaakt. Zonder zijn kennis hadden wij deze projecten eenvoudigweg onmogelijk vorm en inhoud kunnen geven, laat staan adequaat financieel kunnen verantwoorden. Zonder zijn kennis en ondersteuning was de Brabantse Boerderij niet de organisatie zoals die nu is.

Pieter was een uiterst vriendelijk, fijn, gezellig en aimabel mens. Pieter was een vriend en werd als collega zeer gewaardeerd. Hij had een verholen humor en had behalve een financieel ook een verrassend scherp juridisch inzicht. Zijn woorden en suggesties waren nooit zonder relevante inhoud: met een paar woorden kon hij ons bijvoorbeeld het inzicht geven dat wij als bestuur beter een andere beslissing konden nemen. Wij zijn vereerd en dankbaar dat wij Pieter hebben gekend en jarenlang met hem hebben mogen samenwerken.

We missen Pieter erg. Een lege stoel aan de bestuurstafel. Met onze herinneringen aan hem gaan wij door. Pieter blijft bij ons. Wij wensen Marianne en zijn kinderen en kleinkinderen sterkte met de verwerking van dit grote verlies.

Pieter: DANK voor alles!

Otte Strouken, voorzitter

Zo onwerkelijk!

Heel vreemd dat Pieter niet meer in ons midden is. Het is zo onwerkelijk! Ik heb een kleine tien jaar samen met hem bij de Stichting de Brabantse Boerderij in het bestuur mogen werken. Hij was een rustige, kalme, respectvolle en een integere persoonlijkheid met een bijzondere humor. De ervaring welke ik met hem heb gehad, is dat je altijd op hem kon rekenen. Wat voor vraag je ook had, hij deed alle moeite om het uit te leggen of in goede banen te leiden. Ik heb verschillende malen de jaarrekening mee mogen controleren en dan ontbraken de echte, verse Bossche bollen niet van Jan de Groot. Hij kon daar altijd een leuke draai aangeven. Bij echte Bossche bollen moet ik dan ook altijd aan Pieter denken. Hoe moeilijk dat sommige vraagstukken of klussen ook waren, hij dook er altijd weer in en kwam met een goed onderbouwd en cijfermatig verhaal voor de dag. Hij zag dan ook altijd weer kansen voor de Brabantse Boerderij. Ik en ook de andere bestuursleden, zullen nog dikwijls aan hem terugdenken en hem heel erg missen.

Jeanne van Ostaijen

Ingewikkelde dossiers

Toen ik ruim zestien jaar geleden bij de Stichting de Brabantse Boerderij tot het bestuur toetrad, was Pieter reeds penningmeester. Pieter was er altijd en had ook altijd grip op de financiën: Pieter stond boven de materie, ook bij ingewikkelde dossiers, zoals het project Landschap van Allure. Hij was ook min of meer het geheugen van de Brabantse Boerderij. In de omgang was Pieter een prettige man om mee te mogen werken. Hij was de rust zelve, had verstand van zaken en was altijd goed gemutst. We gaan hem erg missen.

Pedro Schamp

Rustig en prettig

Ik leerde Pieter goed kennen toen ik ruim 2 jaar geleden toetrad tot het bestuur van de Brabantse Boerderij. Een vitale 70'er dacht ik. Op 14 maart op onze bestuurlijke Heidag, vroeg ik naar zijn leeftijd. '81' vertelde hij en ook zei hij dat zijn kinderen en kleinkinderen hem vitaal hielden. 81 jaar, dat had ik niet verwacht! Uiterlijk is één, maar de financiële zaken van de Brabantse Boerderij punctueel op een rijtje hebben, dat was de andere kant van zijn vitaliteit. Vorig jaar hebben wij ons verbonden aan drie grote Leader subsidietrajecten die eind 2025 zullen gaan spelen. Ik kan verklappen dat het feit dat Pieter aan het financiële roer zou staan, in belangrijke mate bijdroeg aan de positieve bestuurlijke besluitvorming. Pieter zag altijd kansen voor de Brabantse boerderij. Een rustige en prettige man in de omgang, maar als hij wat zei, was het altijd een waardevolle bijdrage. Die inbreng zullen we enorm missen.

Leo Koenraads

Gedegen en ervaren

Er zijn zo van die mensen waar je meteen een click mee hebt. Pieter was uit dat hout gesneden. Een jaartje of drie loop ik nu mee als bestuurder bij de Brabantse Boerderij. Als verantwoordelijke onder andere voor de Vriendendag, maar ook binnen de leaderprojecten heb je de penningmeester keihard nodig. Van het begin af aan heeft Pieter mij op alle mogelijke en onmogelijke momenten bijgestaan. Rustig, kalm, respectvol en met veel kennis en ervaring wist hij ons verder te helpen. En om niet te vergeten altijd overgoten met een stukje humor. De jaarrekening contoleren was altijd een feestje, enerzijds vanwege het gedegen werk wat er op tafel lag, maar anderzijds ook door de door Pieter ingevoerde beloning van een kop koffie met een 'echte' Jan de Groot bol. Het telefoontje met de mededeling van het overlijden van Pieter kwam hard aan. Jammer dat Pieter de realisatie van de drie leaderprojecten niet meer mee zal maken.

Wil van Pinxteren

Gat in het bestuur

Toen Otte me belde dat Pieter was overleden, kon ik het eerst niet geloven. Wij hadden nog niet zo lang geleden met hem vergaderd. Daarna kwam de paniek: wat moeten we zonder Pieter. Wij zijn net aan drie grote ingewikkelde projecten begonnen. Langzaam komt dan het besef dat het echt waar is. Dat de man die ik al zo lang ken, al uit de tijd van Brabants Heem, niet meer naar onze vergaderingen zal komen. Dat wij zijn rustige, gedegen opmerkingen zullen moeten missen, dat wij niet meer kunnen lachen om zijn humor, dat hij nooit meer zijn financiële verslagen zal uitdelen. Het voelt als een groot gat in bestuur. Net als voor ons zal het voor zijn familie een enorme klap zijn. Pieter was dol op zijn Marianne, zijn kinderen en kleinkinderen. Hij was nog zo actief met hen. Hem ineens te moeten missen, zal intens verdrietig zijn. Wij wensen hen veel sterkte toe! Bij ons zal Pieter altijd een warm plekje in ons bestuur blijven houden. Dan spreek ik ook namens Jan Aalders, onze oud-secretaris, die heel lang met Pieter heeft samengewerkt.

Ineke Strouken

■ Beken in Brabant

Op 20 juni organiseerden de Brabantse Hoeders (dat zijn mensen die de Brabant Bokaal van de provincie hebben ontvangen) een congres bij het Waterschap de Dommel over de beken in Brabant. Een beek is een smalle, natuurlijke waterloop, die vanuit een bron of uit opwellend grondwater (kwel) stroomafwaarts vloeit. Vaak is een beek op plekken doorwaadbaar en mondt hij uit in een grotere beek of riviertje. In het Brabantse landschap

zijn beken onmisbaar. Samen met hun groene, vochtige dalen vormen ze langgerekte oases. Het Brabantse beeklandschap is na de laatste ijstijd ruim 10.000 jaar geleden ontstaan en heeft zich sindsdien op natuurlijke wijze ontwikkeld. Door de ruilverkavelingen zijn veel beken rechtgetrokken en is dit eeuwenoude landschap na de oorlog verdwenen. Al in de jaren zeventig sprak de Brabantse Milieufederatie haar zorgen over het verdwijnen van de

beken en beekdalen uit en riep op om deze te beschermen voor de toekomst. Maar de aantasting van dit Brabantse landschapsschoon ging voort. Tegenwoordig zien wij het belang van beken en beekdalen weer in. Waterschappen kijken nu fundamenteel anders naar beken. Het water in de beken is schoner dan ooit en met het inzien dat beken en beekdalen belangrijke natuurwaarden hebben, is de status van de beek vergroot.

Op het congres vertelden het Waterschap de Dommel en andere experts hoe het beleid is veranderd en dat is een wezenlijk verschil met de jaren zestig.

Toen		Nu
afvoeren	→	vasthouden
rechttrekken	→	hermeanderen
verdiepen	→	verondiepen
steile oevers	→	flauwe oevers
stuwen	→	ontstuwen
inkaderen	→	ruimte geven

Beekverbetering richt zich tegenwoordig op het herstellen van de stroming en de structuur en waterkwaliteit van de beek. Daarnaast worden ecologische verbindingzones aangelegd. Doel is om een nieuwe balans te vinden tussen biodiversiteit, klimaatadaptie, natuur- c.q. landschapsherstel, milieu en landbouwontwikkeling. Boeren en boerderijeigenaren kunnen hierbij helpen.

Op het congres werd het eerste exemplaar Brabantse beken, van stroom tegen naar stroom mee, overhandigd aan Ida Adema, Commissaris van de Koning van Noord-Brabant en werd een prachtige film van Mark Kapteijns ten doop gehouden.

■ Foto impressie van de Vriendendag 2025

Op zaterdag 5 april bezochten wij met de Vrienden Veghel en omgeving. Rolf Vonk gaf een interessante inleiding in een inspirerende omgeving. Veghel heeft een rijke agrarische geschiedenis, met name door de aanwezigheid van de Coöperatieve Handelsvereniging (CHV) en de invloed van pater van den Elsen op dit gebied. Naast een bustocht langs prachtige boerderijen bezochten we de indrukwekkende mengvoederfabriek op de Noordkade van Veghel die in 1915 door de CHV gebouwd werd. De fabriek zou uitgroeien tot een belangrijk knooppunt voor agrarische goederen.

Foto's Otte Strouken

Vriendendag 5 april 2025

■ Interieurs

Arjan Bronkhorst is fotograaf en werkt aan boek over authentieke boerderij interieurs. Het boek heeft als doel de waardering voor de boerderij als erfgoed te vergroten. Eerder maakte hij het omvangrijke boek *Kerkinterieurs in Nederland*, samen met het Museum Catharijneconvent en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Graag zou hij ook aandacht besteden aan enkele Brabantse boerderijen, in het bijzonder de kwetsbare interieurs. Kent u een interieur dat wellicht in aanmerking komt om gefotografeerd te worden? Geef het dan door aan secretaris@debrabantseboerderij.nl.

■ Oirschot wint de BNG Erfgoedprijs 2025

De gemeente Oirschot mag zich de Beste Erfgoedgemeente 2025 noemen. Na een zware selectie door een prominente jury is Oirschot unaniem gekozen als gemeente waar erfgoed hoog in het vaandel staat en waar de inwoners samen met de gemeente hun erfgoed toekomst geven. De jury vond de gemeente

Oirschot daarom een voorbeeld voor andere gemeenten.

De prijs wordt uitgereikt door Kunsten'92 en de Bank Nederlandse Gemeenten zorgt voor de 25.000 euro prijzengeld. Dit jaar was het thema 'immaterieel erfgoed', dus de tradities die van generatie op generatie worden doorgegeven. Oirschot heeft voor het ondersteunen van immaterieel erfgoed beleid ontwikkeld en Ineke Strouken aangetrokken om dat beleid uit te voeren.

De komende jaren zullen materieel, landschappelijk en immaterieel erfgoed integraal worden beschermd. Meer informatie over immaterieel erfgoedbeleid: info@inekestrouken.nl.

■ Raadsel

Wat staat er op één been
en draagt zijn hart op zijn hoofd?

Colofon

De Brabantse Boerderij zet zich in voor de cultuurhistorisch waardevolle boerderijen met hun omgeving en het daarmee samenhangende agrarisch erfgoed. Vriend worden kan al voor 30 euro per jaar.

Bestuur Stichting de Brabantse Boerderij

Otte Strouken (voorzitter)
Leo Koenraads (secretaris)
Jeanne van Ostaijen,
Wil van Pixteren
Pedro Schamp
Ineke Strouken

Antwoord raadsel: De kool

De
Brabantse
Boerderij